

О. Ю. Карпенко,

д-р філол. наук, проф.,

*Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
завідувач кафедри граматики англійської мови;*

О. О. Васильєва,

Національний університет

«Одеська юридична академія», викладач кафедри іноземних мов № 2

АНГЛОМОВНІ ГЕМЕРОНІМИ: СТРУКТУРНИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено детальному аналізу структурної організації гемеронімів. Гемероніми було розподілено на однокомпонентні, двокомпонентні та багатокомпонентні структури; на прості, складні та складені. Доведено, що загальною характеристикою структурної організації гемеронімів є частотне вживання багатокомпонентних словосполучень та аббревіатур, а також двокомпонентних словосполучень і простих непохідних онімів.

Ключові слова: ономастика, ідеонім, гемеронім, пресоніми, електроніми, структурний тип.

Дану розвідку присвячено детальному аналізу структурної організації гемеронімів, причому слід зазначити, що всеосяжний та всеохоплювальний аналіз структури цього класу англومовних ідеонімів досі в науковій літературі відсутній. Запропоновані ономатологами структурні типології пропріативів скеровані або на окремі групи ідеонімів англійської чи іншої мови, або ж на всі без винятку власні назви без урахування специфіки саме цього розряду власних назв.

Що стосується дослідження структури власних назв, то найвпливовішими у цій царині є розвідки О. В. Суперанської, П. Скока, В. В. Німчука, В. Д. Бондалетова, С. Роспонда, Ф. Міклошича, Н. В. Подольської, В. Никонова, С. М. Пахомової, М. М. Торчинського, Д. Г. Бучка. Значну увагу структурі англومовних пропріативів різних розрядів приділили К. Д. Долбіна, Ю. І. Дідур, Є. С. Біла, О. Д. Полянйчко.

В. В. Німчук [2, с. 27–28] розподіляє оніми за структурою залежно від квантитативних показників компонентів пропріативу, а саме: на **складні онімні композити**, що підрозділяються на **справжні та несправжні складні композити**, й **абревіатурні композити**; на **лігатурні чи зрощені оніми**; онімні **словосполучення**. О. В. Суперанська [5] виокремлює **однослівні** власні назви, які мають подальший розподіл на **прості непохідні оніми**, **прості похідні оніми**, а крім того **складні та багатослівні оніми**. Н. В. Подольська [3] розподіляє власні назви на **прості одноосновні та однослівні оніми**; на **складні двоосновні оніми**, **акронімічні, абревійовані, власне композити та афіксальні композити, юкстапозити**; на **складені оніми: словосполучення, подвійні оніми, таутоніми, фрази, речення та антропоформули**. Д. Г. Бучко [4] визначає розподіл власних назв на **прості одноосновні та однослівні**; на **похідні оніми**, які підрозділяються на **деривативні суфіксальні й конфіксальні**; на **скорочені оніми або алегроформи**; на **складні двоосновні композити, афіксальні композити, зрощені й апозитивні власні назви**, а також **складноскорочені абревіатурні оніми, акроніми й криптоніми**; на **складені юкстапозити, багаточленні антропоформули, онімні словосполучення, дієслівні назви та онімні назви-фрази**. М. М. Торчинський [6, с. 446] виокремив три класи пропріативів: **прості, складні й складені оніми**. Прості власні назви в подальшому підрозділяються на **безафіксні й афіксальні**; складні назви – на **однослівні одноосновні та багатоосновні композити, афіксальні композити й абревійовані оніми**; складені назви – на **двослівні та багатослівні онімні словосполуки, словосполучення й фрази**.

М. М. Цілина [7] наголошує на важливості структурного поділу ідеонімів на основі повнозначних елементів: «Якщо повнозначний елемент один – однокомпонентні, два – двокомпонентні, більше двох – багатокомпонентні. Синонімічним до двокомпонентний, багатокомпонентний може бути двочленний, багаточленний». Таким чином, у цитованій роботі пропонується розподіл ідеонімів на однокомпонентні прості однокореневі (одноосновні) безафіксні чи афіксальні, складні двокореневі (двоосновні), рідше багатокореневі; складені дво- і багатокомпонентні, що поділяються на оніми-словосполуки; оніми з підрядним, сурядним і предикативним зв'язком між компонентами й оніми-фрази.

Метою роботи є встановлення особливостей структурної організації підрозділу ідеонімів – гемеронімів, **об'єктом** послугували англومовні гемероніми, **предметом** – їхня структурна організація. **Фактичним матеріалом** дослідження було обрано 700 власних назв, обраних за ступенем частотності використання в друкованих та електронних ЗМІ.

Згідно з ономастичною традицією [2; 3; 4; 5; 6], розподіляємо ідеоніми на **однокомпонентні, двокомпонентні та багатокомпонентні структури**; на **прості, складні та складені**. До однокомпонентних належать ідеоніми, які виражено **непохідними та простими похідними (суфіксальними й префіксальними) словами**. **Складні ідеоніми** розмежовуються на **власне композити, афіксальні композити й абревіатури**. Складені двокомпонентні й багатокомпонентні ідеоніми можуть бути представленими **словосполуками, словосполученнями, юкстапозитами й фразами**.

Англомовні ідеоніми є надзвичайно різнобарвним класом власних назв, що номінують абсолютно різні за своєю екстралінгвальною віднесеністю денотати. **Гемероніми**, тобто власні назви засобів масової інформації, підрозділяються на дві підгрупи – **пресоніми** й **електроніми**, які в свою чергу мають розподіл на відповідно чотири й три підгрупи. Проведений аналіз пресонімів загальною кількістю 400 одиниць з боку їхньої структурної організації дозволив встановити такі тенденції:

1. **Власні назви газет** характеризуються високою частотністю найменувань **однокомпонентних простих непохідних й похідних**, прикладами яких можуть слугувати оніми *Metro, The Times, The Sun; The Guardian, The Independent, The Observer*. Їх кількість сягає 12 % та 10 % відповідно. Найчастотніший структурний тип цієї групи гемеронімів становить **двокомпонентні словосполучення**, наприклад, *Washington Post, Chicago Tribune, Financial Times, City A.M., Daily Express, Daily Mirror, Daily Mail, The Daily Telegraph*, що становить 73 % від загальної кількості. **Багатокомпонентні словосполучення** є нечисленними, бо було вилучено лише 5 % такого типу власних назв на кшталт *The New York Times, London Evening Standard*.

2. **Власні назви журналів** характеризуються використанням різноманітних структурних типів. Значна кількість ідеонімів цієї групи представлена **однокомпонентними простими непохідними й похідними** назвами, наприклад, *Chat, Bella, Red, Prima, The Time, Names, Yours, Closer, Tatler, Delicious*, загальна кількість яких становить 18 % та 13 % відповідно. **Складні** назви використовуються значно менше, бо виокремлено лише 5 % **власне композитів** на кшталт *Cosmopolitan, HomeStyle, Toybox, Swashbuckle, Playboy* та 1 % **аббревіатур** – *GQ*. Стосовно **складених** онімів зазначимо наступне: **двокомпонентні словосполучки** зустрілися в 1 % випадках, наприклад, *Inside Soap*, а **словосполучення** у 22 %, прикладами чого можуть слугувати наступні назви журналів: *TV Choice, Radio Times, Harper's Bazaar, CBeebies Magazine, Men's Health, My Weekly, The New Yorker, Pokémon Magazine, Woman & Home, Top of the Pops, House Beautiful, Living* etc. Також дуже частотними виявилися **багатокомпонентні словосполучення**, наприклад, *Slimming World Magazine, Lego Special Series, The People's Friend, BBC Gardeners' World, Peppa Pig Bag-o-Fun, Disney Star Wars Lego, Fun to Learn – Favourites*, загальною кількістю 31 %. Вилучено також 9 % **онімів-фраз** типу *What's on TV, That's Life, Take a Break, Pick Me Up, Hello!, New!, OK!, Love It!*.

3. **Власні назви альманахів** демонструють власні риси структурної організації, які маніфестуються домінуванням **дво- й багатокомпонентних словосполучень**, наприклад, *Farmers' Almanac, Air Almanac, Astronomical Phenomena, Grier's Almanac, Schott's Almanac, Encyclopædia Britannica Almanac, Canadian Global Almanac, Wisden Cricketers' Almanack, Star Almanac for Land Surveyors, The New York Times Almanac, TIME Almanac with Information Please, The Almanac for Farmers & City Folk, J. Gruber's Hagerstown Town & Country Almanack*, кількість яких сягає 41 % та 48 % відповідно. Також було вилучено 1 % використання **оніма-фрази** *Information, Please!*

4. **Власні назви бюлетенів** представлено лише одним структурним типом: **багатокомпонентними словосполученнями**, наприклад, *Bulletin of the British Museum, The Raffles Bulletin of Zoology, Kew Bulletin of Miscellaneous Information, Jewish Bulletin of Northern California, Bulletin of the American Mathematical Society, Annual Bulletin of the National Gallery of Canada, Bulletin of Zoological Nomenclature, Bulletin of the American Medical Association, Academe: Bulletin of the AAUP, The Bulletin of the Center for Children's Books, The Bulletin of the Science Fiction and Fantasy Writers of America*.

Аналіз структури англомовних пресонімів дозволив встановити певні тенденції, які унаочнено в таблиці й діаграмі.

Таблиця 1.

Структурні типи англомовних пресонімів

Структурний тип	ВН газет	ВН журналів	ВН альманахів	ВН бюлетенів
Однокомпонентні				
- непохідні слова	12	18	-	-
- похідні слова	10	13	-	-
- композити	-	5	-	-
- афіксальні композити	-	-	-	-
- аббревіатури	-	1	-	-
Двокомпонентні				
- словосполуки	-	1	-	-
- словосполучення	73	22	41	-
Багатокомпонентні				
- словосполучення	5	31	48	100
- фрази	-	9	1	-
Всього	100 %	100 %	100 %	100 %

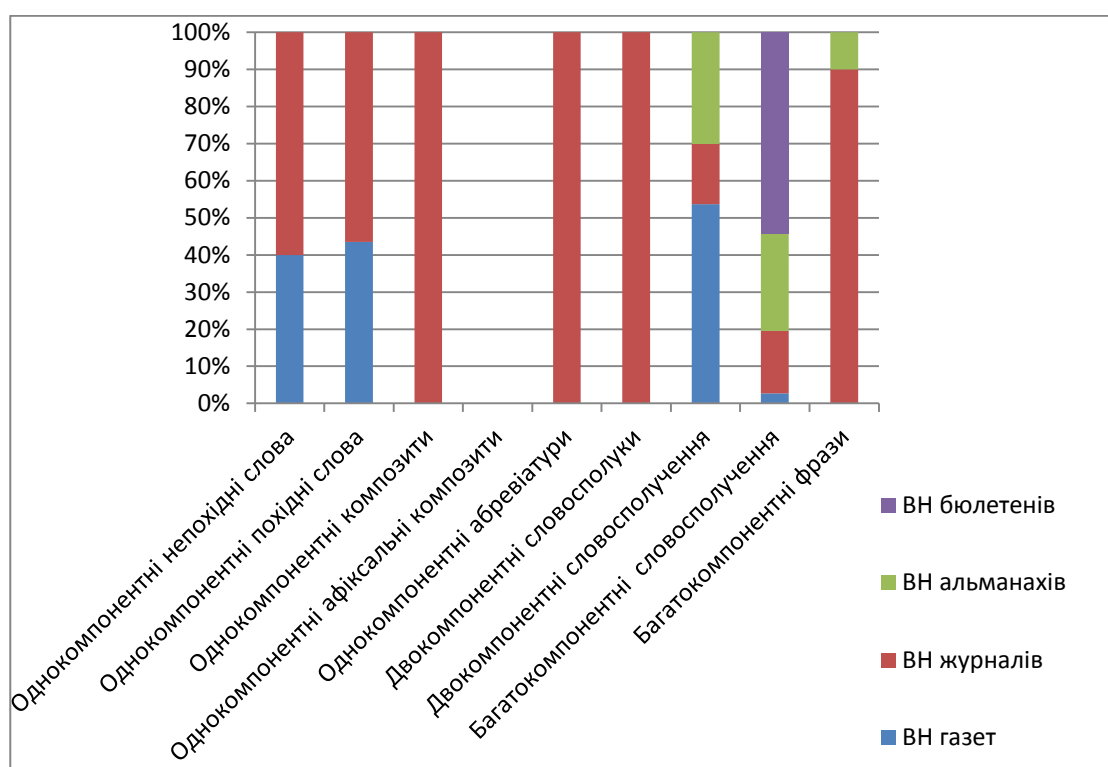

Рис. 1. Співвідношення структурних типів англомовних пресонімів

Як бачимо з отриманих результатів, домінуючими структурними типами пресонімів є багатокомпонентні словосполучення, а також двокомпонентні. Дистрибуція інших типів є дуже різною, бо власні назви бюлетенів й альманахів мають обмежений репертуар, на відміну від назв газет. Лише власні назви на позначення журналів серед своїх структурних типів мають оніми-фрази різних комунікативних

типів, що зумовлено як їхньою широкою аудиторією, так і посиленням рекламної функції даної підгрупи пропріативів.

Стосовно структурних типів трьох груп **електрононімів** загальною кількістю 300 одиниць зауважимо наступне:

1. Власні назви телевізійних каналів з боку їхніх структурних типів демонструють дистинктивні особливості. **Однокомпонентні прості непохідні** оніми є доволі частотними, наприклад, *Fox, Dave, Kiss, Gold, Quest, Challenge, Home*, що становить 13 % від загальної кількості. В цій групі також зустрічаються **складні власне композити**, прикладами яких є *Nickelodeon, Netflix, Viceland, EuroNews, Univision*, кількістю 5 %. Дуже високу частотність мають **абревійовані** назви, наприклад, *W, CBS, NBC, HBO, ABC, ESPN, MSNBC, ITV4 HD, MTV*, які вжито в 41 % випадках. **Двокомпонентні словосполучення** на кшталт *5*, Investigation Discovery, E! Entertainment, USA Network, Star Sports, BBC News, Disney Channel, Film4, Sky One, Sky Atlantic, Channel 5* було вилучено в 34 % випадках. Трапляються також поодинокі випадки **багатокомпонентних словосполучень**, наприклад, *Fox News Channel, CN – Cartoon Network, CW Television Network, National Geographic Channel*, що становить 7 % від загальної кількості.

2. Власні назви радіоканалів представлено однокомпонентними назвами – **простими непохідними й похідними** онімами, наприклад, *Hot, The Box, The Beat, The Office, Chilled*, загальною кількістю 5 % та 1 %. **Складні** власні назви – це переважно **абревіатури** та незначна кількість **власне композитів**, наприклад, *WBLS, WFMU, WBUR, MNM, JAZZ24, Chillout, Heartbeat, Hitsradio*, кількість яких сягає 44 % й 4 %. **Дво- й багатокомпонентні словосполучення** виявилися доволі широкоживаними – 28 % та 18 % відповідно від загальної кількості, наприклад, *Old School, 1 Live, Heart London, Rockabilly Radio, Glee Radio, The Vibe of Vegas, Gay FM, ESPN Radio, One Hip Hop, Radioio Bubba One, Radio Italy Live, Radio New York Live, Capital FM London*.

3. Власні назви сайтів, які з боку їхньої структури було детально досліджено [40, с. 12] та встановлено, що провідні позиції обіймають **однокомпонентні прості непохідні** оніми на кшталт *Google.com, Opera.com, Europa.eu, Sina.com.cn, 360.cn, Twitch.tv*, загальною кількістю 20 %. Присутня також незначна кількість **простих похідних** онімів на кшталт *Blogger.com, Rambler.ru, Flickr.com* – 4 %. **Власне композити** є доволі розповсюдженими, наприклад, *Blogspot.com, Pornhub.com, Youtube.com, accuweather.com, Facebook.com*, як і **абревійовані** назви типу *Vk.com, Imdb.com, qq.com, csdn.net*, які відповідно займають 13 % й 8 % від загальної кількості. У великій кількості виокремлено **дво- й багатокомпонентні словосполучення**, наприклад, *Creativecommons.org, googleweblight.com, Slideshare.net, Elegantthemes.com, 1und1.de, List-manage1.com, Youronlinechoices.com, Allaboutcookies.org*, які сягають 44 й 9 %. Поміж іншим, 2 % сайтонімів представлено **фразами**, спонукальними реченнями *Gofundme.com, Gotowebinar.com*.

Таблиця 2.

Структурні типи англомовних електрононімів

Структурний тип	ВН телевізійних каналів	ВН радіоканалів	ВН сайтів
Однокомпонентні			
- непохідні слова	13	5	20
- похідні слова	-	1	4
- композити	5	4	13
- афіксальні	-	-	-
КОМПОЗИТИ			
- аббревіатури	41	44	8
Двокомпонентні			
- словосполуки	-	-	-
- словосполученн	34	28	44
Багатокомпонентні			
- словосполученн	7	18	9
- фрази	-	-	2
Всього	100 %	100 %	100 %

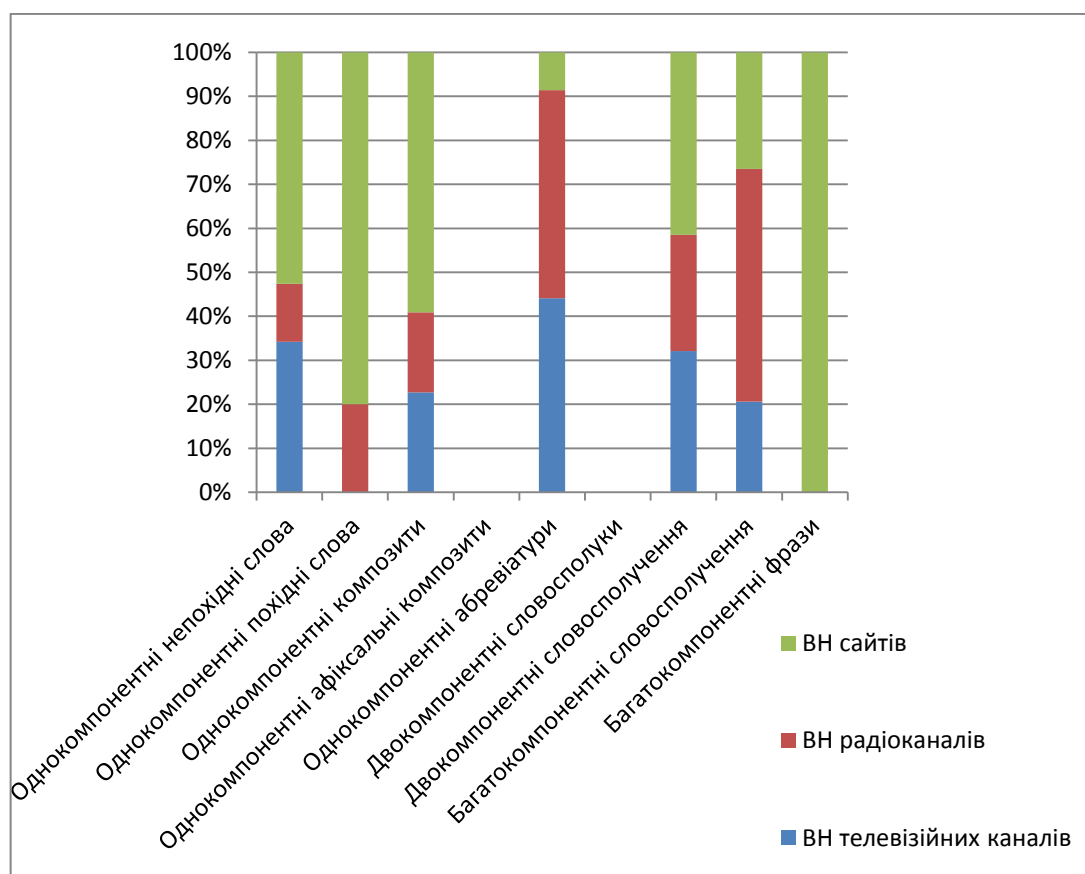

Рис. 2. Співвідношення структурних типів англомовних електрононімів

Двокомпонентні словосполучення й аббревіатури займають серед електрононімів провідні позиції, а афіксальні композити й словосполуки взагалі не використовуються. Загальні тенденції структурної організації гемеронімів з виокремленням домінувальних типів гемеронімів унаочнено в діаграмі.

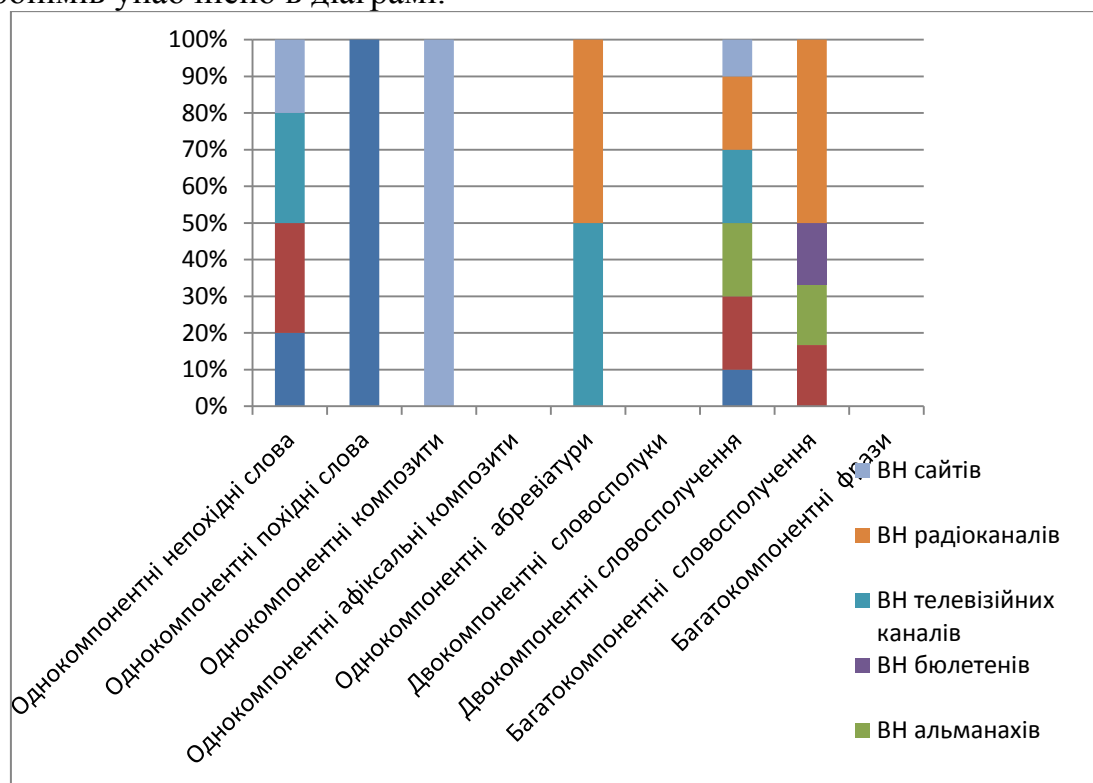

Рис. 3. Співвідношення структурних типів англомовних гемеронімів

Можемо висновувати, що загальною характеристикою структурної організації гемеронімів є частотне вживання багатокомпонентних словосполучень та аббревіатур, а також двокомпонентних словосполучень і простих непохідних онімів. Домінувальними структурними типами пресонімів є багатокомпонентні й двокомпонентні словосполучення. Дистрибуція інших типів є дуже різною, бо власні назви бюлетенів й альманахів мають обмежений репертуар, на відміну від назв газет. Лише власні назви на позначення журналів серед своїх структурних типів мають оніми-фрази різних комунікативних типів, що зумовлено як їхньою широкою аудиторією, так і посиленням рекламної функції даної підгрупи пропріативів. Двокомпонентні словосполучення й аббревіатури займають серед електрононімів провідні позиції, а афіксальні композити й словосполуки взагалі не використовуються. Можемо висновувати, що загальною характеристикою структурної організації гемеронімів є частотне вживання багатокомпонентних словосполучень та аббревіатур, а також двокомпонентних словосполучень і простих непохідних онімів.

Література

1. Карпенко М. Ю. Онімний простір Інтернету (на матеріалі англомовних сайтонімів): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови». Одеса, 2016. 20 с.
2. Німчук В. В. Українська ономастична термінологія (проект). *Повідомлення Української ономастичної комісії*. Київ: Наукова думка, 1966. Вип. 1. С. 24–43.
3. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии. / под ред. А. В. Суперанской. Москва: Наука, 1988. 192 с.

4. *Словник української ономастичної термінології* / уклад. Д. Г. Бучко, Н. В. Ткачова. Харків: Ранок-НТ, 2012. 256 с.
5. *Суперанская А. В.* Общая теория имени собственного. Москва: Изд-во ЛКИ, 2007. 368 с.
6. *Торчинський М. М.* Структура, типологія і функціонування онімної лексики української мови : дис. ... докт. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2010. 502 с.
7. *Цілина М. М.* Структурна класифікація українських ідеонімів. *Science and Educationa New Dimension. Philology*, III (15), Issue: 68. Budapest, 2015. P. 97–99.

References

1. Karpenko, M. Yu. (2016), *Onymic space of the Internet (on the material of English siteonyms)* [Onimnyi prostir Internetu (na materiali anhlomovnykh saitonymiv): dys. ... kand. filol. nauk], Odesa, 251 p.
2. Nymchuk, V. V. (1966), *Ukrainian Onomastic Terminology (project). The Ukrainian Onomastic Commission* [Ukrai'ns'ka onomastychna terminologija (proekt), Povidomlennja Ukrai'ns'koi' onomastychnoi' komisii'], Scientific Opinion, Kiev, vol. 1, pp. 24-43.
3. Podolskaya, N. V. (1988), *Dictionary of Russian onomastic terminology* [Slovar' russkoj onomasticheskoi terminologii], Nauka, Moscow, 192 p.
4. (2012), *Dictionary of Ukrainian Onomastic Terminology* [Slovyk ukrai'ns'koi' onomastychnoi' terminologii' / uklad. D. G. Buchko, N. V. Tkachova], Morning-NT, Kharkiv, 256 p.
5. Superanskaya, A. V. (2007) *The general theory of proper names* [Obshhaja teorija imeni sobstvennogo], Izd-vo LKI, Moscow, 368 p.
6. Torchinskiy, M. M. (2010), *Structure, typology and functioning of the onymic vocabulary of the Ukrainian language: Thesis* [Struktura, typologija i funkcionuvannja onimnoi' leksyky ukrai'ns'koi' movy : dys. ... dokt. filol. nauk], Kiev, 502 p.
7. Tsilina, M. M. (2015), *Structural classification of Ukrainian ideologies* [Strukturna klasyfikacija ukrai'ns'kyh ideonimiv], *Science and Educationa New Dimension. Philology*, III (15), Issue: 68. Budapest, pp. 97–99.

Е. Ю. Карпенко,

*Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова,
заведующий кафедрой грамматики английского языка;*

О. А. Васильева,

*Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
кафедра иностранных языков № 2*

АНГЛОЯЗЫЧНЫЕ ГЕМЕРОНИМЫ: СТРУКТУРНЫЙ АСПЕКТ

Статья посвящена детальному анализу структурной организации гемеронимов. Гемеронимы были разделены на однокомпонентные, двухкомпонентные и многокомпонентные структуры; на простые, сложные и составные. Доказано, что общей характеристикой структурной организации гемеронимов является частотное употребление многокомпонентных словосочетаний и аббревиатур, а также двухкомпонентных словосочетаний и простых непроеизводных онимов.

Ключевые слова: ономастика, идеонимы, гемероним, пресонимы, электроонимы, структурный тип.

O. Yu. Karpenko,

*Odessa National University named after I. I. Mechnikov,
Head of English Grammar Department;*

O. O. Vasilyeva,

*National University Odessa Law Academy,
Foreign Languages Department No 2*

ENGLISH GEMERONYMS: STRUCTURAL ASPECT

The article deals with the detailed analysis of the structural organization of gemeronyms. The work aims at establishing the peculiarities of the structural organization of a subdivision of ideonyms – gemeronyms; English gemeronyms pose as the object of the research, whereas the subject thereof is their structural organization. 700 proper names were selected as the factual research material according to the frequency of their use in print and electronic media.

The ideonyms were divided into one-component, two-component and multi-component structures; into simple, complex and compound. One-component ideonyms include those, which are expressed by non-derivative and simple derivative (suffixal and prefixal) words. Complex ideonyms are divided into composites per se, affixation composites and abbreviations. Compound two-component and multi-component ideonyms can be represented by word combinations, yukstapositions and phrases.

English ideonyms are an extremely versatile class of proper names, nominating denotates, which are absolutely different in their extra-linguistic characteristics. Gemeronyms, i.e. proper names of the media, are divided into two subgroups, namely pressonyms and electronyms, which, in turn, split into four and three subgroups respectively. Gemeronyms were divided into one-component, two-component and multi-component structures; into simple, complex and composed. It has been proved that the general characteristic of the gemeronyms' structural organization is the frequent use of multi-component phrases and abbreviations, as well as two-component phrases and simple non-derivative onyms. The distribution of other types varies greatly due to the fact that the proper names of newsletters and almanacs have a limited repertoire, unlike the names of the newspapers. Only the proper names for designation of magazines have onymic phrases of various communicative types among their structural types, due both to the wide audience they enjoy, and to the increase in the advertising function of this subgroup of proper names. Two-component phrases and abbreviations occupy leading positions among electronyms, whereas affixation composites and word combinations are not used at all. The distinctive feature of this group of ideonyms is the frequent use of abbreviated names, as well as two- and multi-component phrases.

Key words: onomastics, ideonym, gemeronym, pressonym, electronym, structural type.